

Repozitorij školskog knjižničarstva UDK02 – Hrvatska mreža školskih knjižničara

Primjeri dobre prakse – jedan su od najvažnijih i najvrjednijih oblika stručnog usavršavanja školskih knjižničara. Na planiranje i realizaciju, tj. sadržajno, pedagoško, metodičko i tehničko oblikovanje takvih materijala, troši se puno intelektualnog angažmana, kreativnosti, znanja i vremena. Ti sadržaji, gledano očima knjižničarske ekonomičnosti, nisu dovoljno iskorišteni ako se ne prenose, ako njihovo korištenje nije višekratno, a rado ih dajemo kolegama na korištenje.

I do sada smo tome doskakali na različite načine. Uobičajena distribucija bila je i još je uvijek, snimanje digitalnih materijala na memorijski štapić ili distribucija CD-ova i DVD-a. Taj nas je način kolanja korisnih materijala mogao zadovoljiti sve do trenutka dok višestruko iskoristivih sadržaja nije bilo previše i dok se njihova distribucija mogla ograničiti na relativno uzak krug potencijalnih korisnika. Ulaskom u digitalni knjižničarski svijet i školski knjižničari imaju što ponuditi jedni drugima i znaju koristiti sve prednosti ekonomiziranja i dijeljenja obrazovnih i stručnih sadržaja.

Repozitorij je, zaključili smo, najučinkovitiji i najekonomičniji lako upravljiv sustav pohrane i distribucije materijala osmišljenih od i za školske knjižničare.

1. Što se prikuplja na UDK02?

- radovi školskih knjižničara u svim formatima
- radovi drugih autora iskoristivi u školskom knjižničarstvu

2. Kako se radovi prikupljaju?

- samoarhiviranjem: autori sami pohranjuju svoje radove i opisuju ih metapodacima
- "proxy"-arhiviranjem: administratori pohranjuju tuđe materijale (naročito u početnoj fazi dok autori nisu obučeni u korištenju repozitorija)

3. Tko sudjeluje?

- korisnici / posjetitelji / suradnici
- učlanjeni korisnici / suradnici s dopuštanjem samoarhiviranja
- administratori: u početku članovi NETgrupe, a zatim i drugi suradnici izmjenjuju se i zajednički održavaju i administriraju repozitorij
- tehnička podrška: NETgrupa i partneri (CARNet)

4. Pristup radovima?

- pretraživanje prema predmetnici / ključnim riječima
- prema autoru
- prema naslovu
- kroz softverski generirane posebne stranice

5. Zadaća promicatelja ideje?

- motivirati autore i pokazati im prednost otvorenog pristupa (povećana vidljivost, dostupnost i utjecaj radova)

- prezentirati projekt
- educirati potencijalne korisnike za samoarhiviranje materijala

Preduvjet za pronalaženje i korištenje informacijskih izvora njihova je obrađenost i organiziranost. U mrežnom okružju to se radi dodjelom metapodataka elektroničkim dokumentima. Što su pomnije opisani i određeni, to su lakše i točnije dohvatljivi. Iako smo u samom planiranju predvidjeli uključivanje DC-a tj. Dublinskog osnovnog skupa elemenata metapodataka, taj zadatak još nismo izvršili. Opis dokumenata još je na razini predmetnica tj. ključnih riječi koje su dobar način pretraživanja, no to je ipak element na kojem želimo dalje raditi.

Autorska su prava riješena korištenjem licenci Creative Commons i GNU-GPL koje u uvjetima restriktivne regulacije intelektualnog vlasništva omogućuju da kultura i znanost nastave biti ono što su uvijek težile biti: zajedničko dobro i proizvod suradnje.

Već na početku izvedbe repozitorija razmišljali smo o mogućnosti njegovog prerastanja u portal školskog knjižničarstva. Razmišljajući o tehničkoj strani, od početka smo planirali pokrenuti mrežno sjedište na takvoj platformi koja će omogućiti postupan rast i širenje bez programskih ograničenja, stoga sustav za upravljanje sadržajem mora biti temeljen na bazi podataka. Usporedbom nekoliko softvera otvorenog koda, vođeni zadanim kriterijima od kojih su neki najvažniji bili: što jednostavnije korisničko sučelje, na hrvatskom jeziku, omogućuje jednostavno objavljivanje raznovrsnih oblika sadržaja, lako upravljanje i administriranje, mogućnost komentara, automatsko generiranje određenih stranica, lako pretraživanje, mogućnost korisničkog mijenjanja grafičkog izgleda, hijerarhija suradnika...i još ponešto, odabrali smo MediaWiki jer je ispunio većinu naših pretpostavljenih zahtjeva.

Znali smo da će repozitorij sadržavati mnogo različitih dokumenata, a posao knjižničara jest organizirati informacije. Ovaj sustav omogućuje da svaki knjižničar samostalno i jednostavno upravlja sadržajem, objavljuje i klasificira svoje i tuđe radove, a ne mora naučiti HTML, PHP, niti mora ugoditi FTP. Sve može raditi preko sučelja svog mrežnog preglednika uz iscrpno pripremljenu pomoć na samom UDK02.

Uz jednogodišnje pripreme, u osam mjeseci postojanja repozitorija UDK02 objavljeno je dvjestotinjak datoteka i više od 200 članaka (ne uključujući stranice pomoći), a sam je prerastao u Hrvatsku mrežu školskih knjižničara, postao uistinu mjestom okupljanja, informiranja, dijeljenja obrazovnih materijala te jasne vidljivosti što i kako hrvatski školski knjižničari rade. Sljedeći korak na kojem već radimo jest internacionalizacija mreže te povezivanje s kolegama iz drugih zemalja.